

SKÄRGÅRDARNAS RIKSFÖRBUND

Jordbruksdepartementet
Fiskeenheten
103 33 Stockholm

Remissvar över rapporten "Småskaligt kustfiske och insjöfiske - en analys"

Skärgårdarnas Riksförbund organiserar fastboende runt hela kusten från Luleå i norr till Bohuslän i väster samt på öarna i de stora insjöarna. Förbundets medlemmar är 13 regionala (länsvisa) skärgårdsföreningar. Vi arbetar med förutsättningarna för boende, arbete och service i landets skärgårdar. Frågor kring fisket har stor betydelse. Det är den genuina näring som alltid kommer att kunna bedrivas av skärgårdsborna förutsatt att resurserna vårdas klokt.

Många alarmerande rapporter kring fiskets och fiskbeståndens utveckling har kommit under senare år. Förutsättningarna för fisket verkar försämrats allt mer. Den fiskepolitik som bedrivs idag har uppenbarligen inte lyckats nå trygghet i beståndens storlekar och åldersklasser. Den lämnade rapporten "Småskaligt kustfiske och insjöfiske" skall ses mot denna bakgrund.

Rapporten är visserligen gedigen och väl genomarbetad men saknar tyvärr mycket av tydliga ställningstaganden och förslag till åtgärder om förbättringar. Tyvärr finner vi också den alltför inriktad på storskaligt yrkesfiske och alltför lite berör det betydande deltidsfiske som bedrivs av många skärgårdsbor. Ytterligare en brist är att källhänvisningar saknas. Olika tolkning av samma källa kan spegla de ibland motsättningsfulla intressen som finns.

Fisket betydelse i skärgården är av flera slag. Det är inte bara en direkt producentroll, att tillföra goda livsmedel. Det är också ett viktigt inslag i kustens kultur och särart. En levande skärgård innebär att det skall finnas förutsättningar för ett bra fiske nära kusten. Detta innebär inte att allt fiske måste bedrivas av heltidsfiskare utan lönsamt fiske är också när skärgårdsborna utnyttjar fiske efter vissa arter under olika årstider. Alltmer intresse knyts också till hur fritidsfiskarnas intresse kan bli en ökande inkomstkälla.

Den fria resursens tid är förbi

Allt fler inser att dagens fiskemetoder är så effektiva att ett kraftigt fisketryck kan påverka fiskbestånd effektivt. Denna ständiga risk för utfiskning måste mötas med regler om beståndsvård och ansvar från fisket. Detta kan endast nås genom att lägga ett förvaltningsansvar på de som bedriver fisket. Sådan lokal förvaltning måste styras till befolkningen i de kustområden som ligger vid de olika fiskeområdena. Alltså inte till de som tillfälligtvis bedriver fisket där.

Kustfisket ser sin framtid hotad även av andra skäl. Förekomst av miljögifter påverkar både bestånden och konsumenternas intresse. Den omfattande internationella handeln med fisk och skaldjur gör att den ersättning yrkesfiskaren fått många gånger pressats ner. Direkta skador på fisket ökar genom säl som förstör redskap i sin jakt på byte och genom den kraftigt ökade skarvstammen som lokalt tar stora mängder fisk.

Kustfisket har en given plats i skärgårdsbarnas ekonomi även i framtiden. Det är även en miljöpolitisk åtgärd att ge kustfisket bättre förutsättningar eftersom det är ett resurssnålt fiske. Sist men inte minst vill vi framhålla att kustfisket också har en viktig kulturhistorisk aspekt. En skärgård utan fiskekulturen är en fattigare skärgård. Att satsa på rätt vård av denna näring är alltså en bra satsning på en levande skärgård för framtiden.

Skärgårdarnas Riksförbund vill

Skärgårdarnas Riksförbund vill att svensk fiskeripolitik inriktas på att gynna kustfisket genom riktade åtgärder dels mot det storskaliga fiskets uttag i kustnära områden, dels genom att stimulera initiativ kring lokal förvaltning av fiskeresursen samt inrikta de fiskeripolitiska villkoren på att kustfisket alltmer bedrivs av kombinationsföretagare där fisket är en viktig del. Vi vill också att kommande åtgärder inriktas på ett uthålligt kustnära fiske. Även detta innebär en stimulans till utveckling av lokal förvaltning av fiskeresursen.

Den tendens som fokuserat allt mer på havsfiskets intresse måste brytas. Idag styrs ekonomiska resurser till havsfisket med kvotssystem, frakttöd, investeringsstöd till fartyg etc. Vi vill att konkreta åtgärder istället vidtages för att stärka det framtida kustfisket.

- Bättre fiskbestånd måste skapas. Det sker genom åtgärder mot alltför hårt havsfiske, vård av fiskarternas rekryteringsområden samt ökat inflytande för fiskarna genom lokal förvaltning av fiskeresursen.
- Industrifisket efter fisk i Östersjön bör begränsas ordentligt och gränserna för de största båtarnas trålning flyttas längre ut från kusten
- Bättre ekonomiskt utbyte. Genom stimulas i förbättrad insamling och distribution av fisk. Ökad lokal förädling och förbättrad marknadsföring.
- Stimulera kombinerade företag genom att införa yrkesfiskelicens för småskaligt fiske även på deltid. Motverka uppdelningen i olika kategorier yrkesfiskare. Den utestängning av deltidsfiskare som ligger i dagens licenssystem måste ändras. Inför A och B-licenser.
- Medge jakt på säl från båt för att hålla sälen borta från de fasta fiskeredskapen. Problemet är snabbt växande.
- Reformera rätten till fritidsfiskarnas handredskapsfiske på ostkusten och i de stora insjöarna så att den i framtiden ingår i fiskevårdsområden med lokalt ansvar för lönsamma fiskevårdande åtgärder. Beslutet om "fria fisket" 1985 är ett utmärkt exempel på en reform i helt fel riktning om man vill att fritidsfiskarna skulle kunna få goda fångster i framtiden.
- Den snabbt växande stammen av storskarv är en konkurrent i kustfisket. Skarvens effektiva flockfiske påverkar konkret beståndet av vissa arter under uppväxtåren. Åtgärder för att reducera skarvstammen måste tillåtas. I första hand organiserat genom de fiskevårdsområden som kan bildas.
- Det småskaliga fisket har en positiv inverkan på en lokal infrastruktur kring fartyg och redskap. Det utvecklar en kunnig och kompetent maritim kultur på många kuststräckor till gagn för andra näringar inklusive allmän sjösäkerhet.

Skärgårdarnas Riksförbund

Den 10 december 2001

Bengt Almkvist
ordförande